

Põlvamaa ja Võrumaa keskkonnahariduse ümarlaud

Toimumise koht: Räpina Keskkonnamaja

Kuupäev: 29. november 2015. a

Protokollija: Diana Pungar, Keskkonnaamet

Osalejad:

1. Aigar Liping, MTÜ Eesti Ellujäämisselts
2. Janely Org, Räpina Aianduskool
3. Õnne Rämmann, Räpina Aianduskool
4. Kadri Paulus, Võru Kreutzwaldi Kool
5. Kristi Toom, MTÜ Looduskool
6. Piret Sepp, KIK
7. Kati Velner, Pokumaa SA
8. Airi Hallik-Konnula, Pokumaa SA
9. Liina Karrofeldt, RMK
10. Reet Pettai, Süvahavva Loodustalu OÜ
11. Helen Kivisild, Keskkonnaamet
12. Diana Pungar, Keskkonnaamet

Kokkuvõte ühisprojekti hetkeseisust

- Sügisene programmide korraldus on läinud paremini kui kevadel. Probleeme on esinenud transpordiga, kuid nende apsakate hulk on võrreldes kevadega vähenenud. Sügisel on ainult mõned üksikud juhtumid, mil buss ei ilmunud.
- Selline programmide korraldus õpetajatele sobib ning projekt toimib, seega jätkame samal viisil.
- Tagasiside programmidele on valdavalt positiivne, kuid väga palju jäetakse ka saatmata. Tagasiside on väga oluline programmide parendamise seisukohast.
- Kriitikat on üpris vähe, kuid suusõnaliselt tuleb ikka ette. Probleemidest on tagasisides kõige enam kajastatud programmide sisuga seonduv. Põhjalikumalt tuleks korrigeerida programmide sisu, et need vastaks vanusele, tegevused oleks seotud programmi sisu ja õppekavaga.

Arutelu:

- **Uue projekti õppeprogrammide puhul on oluline kriitiliselt analüüsida olemasolevate/loodavate programmide sisu**, seost õppekavaga ning läbiviidavaid tegevusi, et osalevad koolid ei peaks pettuma ning edaspidi soovitaks antud programme ka teistele koolidele/klassidele.
- Õppeprogrammide eelnevalt oleks programmi läbiviijal vaja teada ka õpetaja/te poolset soovi ja ootusi õppeprogrammi osas, et vajadusel programmi vastavalt kohendada.
- Õpetajate jaoks on oluline saada infot programmi kohta - mida kaasa võtta, mida maha jätta, mis toimuma hakkab...

- Õpetaja ja programmi läbiviija vaheline eelnev suhtlus aitab luua kontakti ning võimaldab koostööd programmi sisu osas.
- **Ettepanek:**
Konkreetne **programmipakkuja saadab ca 2 nädalat enne programmi meeldetuletuskirja**, kus annab soovitusel programmi paremaks sujumiseks (riietus, mida kaasa võtta, mida ette valmistada, milleks valmis olla). Ühtlasi tekib õpetajal kontakt programmi pakkujaga. Programmi pakkujal on võimalus küsida programmi tellija ootusi programmi sisu osas.
- **Õppeprogrammidele registreerimisest:**
Käesoleva projekti puhul algas programmidele registreerimine augustis. Koolide vahel jaotati programmide arv ära ning nad said valida, millisel programmil osalevad. Programmide pakkujad olid lubanud läbi viia kindla arvu vastavat programmi, aga kuna mitmed pakkujad teevad erinevaid programme, ei olnud programmide hulk proportsionaalne. Näiteks valiti mõnda programmi rohkem kui programmi läbiviija oli plaaninud.
- Koolidele peaks selgelt teada andma, et KIKi rahastatava projekti raames on ühele klassile ette nähtud maksimaalselt kaks õppekäiku õppeaastas, mitte rohkem. Projekti eesmärk on, et kõikidel koolidel ning klassidel oleks võrdsed võimalused õppekäigul osalemiseks. Tuleb vältida olukorda, kus osad klassid sõidavad välja rohkem kordi ja osad üldse mitte.
- **Vajalik on kooli poolne koordinaator**, kes hoolitseb, et kõik klassid oleks kaasatud ning väldiks korduvust. Keskastmel on raskem välja saada kui algklassidel, kuid ka neil on õppekavas ettenähtud õuesõpe.
- **Küsimused:**
Kas seadus võimaldab ka lapsevanematel saatjana kaasa tulla?
Kas kõik projektiga ettenähtud kooliastmed on kaasatud?
Kadri Paulus: Seadus võimaldab kaasata lapsevanemaid. Algklasside puhul toimib edukalt. Suuremad lapsed ise ei soovi enam lapsevanemate osalemist.
- **Õpilaste kaasamisest:**
Kõik õppesõidud toimuvad koolipäevast ning lapsed jõuavad tagasi koolipäeva sees, seega on kõik õpilased kaasatud. Õppekäikudel osalemine ei ole probleemiks, sest õppekavas on ettenähtud õuesõppe päevad.
Aigar Liping: Õppeprogrammid on laste jaoks ettevalmistus koolis õpitavale. Koolitundides kinnistub materjal, mida looduses sai õppinud. Kogemuste baasil on hea selgitada mõisteid ning edasist protsessi.
Helen Kivisild: Vahel harva on grupis lapsi, kes on passiivsed, kuid ka neile jääb midagi meelde.

Uue ühisprojekti esitamine

- Uues projektis soovib osaleda **Räpina Aianduskool**. Programm võiks olla seotud mulla õppega, kasutades mikroskoobe.
Kadri Paulus: Selline programm sobiks 7.-9. klassile.
Kristi Toom: Lasse pakub välja 2 uut programmi kalade teemal „Ühes otsas ussike, teises otsas ullike“.
Programmide eesmärk sarnane – õpetada kalu, püügivahendeid, veekogu ääres liikumist ning nõudeid. Erinevus seisneb programmi toimumise ajas – üks programm õpetab kalu ja kalapüüki talvisel perioodil jää pealt. Kas selline asi võik sobida?
Piret Sepp (KIK): Selline programm võib sobida küll, kuid programmi eesmärk ning seos õppekavaga tuleb põhjalikult kirjeldada.
- Piret Sepp (KIK): Praeguseks ei ole selge, millised muudatused tulevasel perioodil ees ootavad. Kui projekti taotluste voor kuulutatakse välja, selguvad ka täpsed taotlemise

tingimused. Enne kui muudatused ei ole selgunud, ei ole mõtet uue projekti kirjutamisega kiirustada.

Samas, kindlasti ei muutu nõuded õppeprogrammi sisu ja kättesaadavuse osas. Programmide tutvustus peab olema avalik ning kättesaadav. Seejuures programmi kirjeldus põhjalik, sisu ja tegevused hästi lahti kirjutatud, sihtgrupp konkreetselt määratletud ning seos õppekavaga selgelt välja toodud.

Eesmärk, tulemus, vajalikkus, seos õppekavaga!

Õppeprogrammi kvaliteet peab olema hinnatav. Eelistatud on tunnustatud programmid. Hetkeseis: Igal klassil on 300 EUR transpordiraha kahe õppekäigu peale õppeaastas.

Õppeprogrammi pikkus peab mahtuma koolipäeva sisse.

- **Uues projektis saavad olema kindlad õppeprogrammide arvud.** Tulevase projekti puhul kasutatakse uut hästi toimivat registreerimissüsteemi, mida kasutatakse edukalt Tallinna ühisprojektis. Uus lahendus võimaldab õpetajal valida konkreetse kuupäeva ja programmi ning antud programm läheb teiste jaoks lukku. Lisaks eeltoodule sisaldab uus lahendus programmide kirjeldust, et õpetaja oleks teadlik, millisele programmile registreerub. Registreerimise järgselt saab õpetaja saab automaatse kinnituskirja.
- **Uue projekti parema sujumise eesmärgil koostatakse „Õpetaja meelespea!“**
  - Üldine õppeprogrammi korraldus;
  - Programmi läbiviija ootused õpetaja suhtes (aktiivne osalemine).
  - Millist ettevalmistust ootavad programmi läbiviijad õpetajalt.
  - Vajadus olla teadlik erivajadustega lastest grupis.
  - Teavitamine muudatustest (nt klasside vahetamine) jne.

Lisaks meelespeale saadetakse õpetajale meeldetuletuskiri (vt eespool).

- **Tagasiside saamiseks saadetakse meeldetuletuskiri programmi tellijale.** Tagasiside formaat muutub – edaspidi koosneb tagasiside kahest osast – programmi sisu ning üldine korraldus.

OLULINE:

Kristi Toom teeb projekti lõppedes kokkuvõtte ning saadab statistika ka projektis osalenud programmide pakkujatele.

11. detsembriks 2015. a esitada Kristi Toomile uues projektis pakutavate õppeprogrammide põhjalikud kirjeldused (eesmärk, sisu, tegevused, seos õppekavaga).

Kaardistame oma programmid ära!